

Věc C-661/23 [Jeszek]ⁱ**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora Evropské unie****Datum doručení:**

9. listopadu 2023

Předkládající soud:

Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie (Polsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

9. listopadu 2023

Trestní řízení vedené proti:

R. S.

Předmět původního řízení

Trestní řízení před soudem druhého stupně proti majoru R. S., který byl v prvním stupni nepravomocně odsouzen pro trestný čin podle čl. 343 § 1 trestního zákoníku (kodeks karny) ve spojení s čl. 338 § 1, čl. 12 § 1 a čl. 11 § 2 tohoto zákoníku.

Předmět a právní základ předběžných otázek

Slučitelnost vnitrostátní právní úpravy, která stanoví, že soudce vojenského soudu odchází do výslužby v případě, že je prohlášen za neschopného vykonávat služební poměr vojáka, avšak za schopného vykonávat funkci soudce, s unijním právem ve světle článku 2, čl. 4 odst. 2 a 3 a čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv.

Předběžné otázky

- 1) Musí být unijní právo – včetně článku 2 Smlouvy o Evropské unii (SEU) a v něm vyjádřené hodnoty právního státu a čl. 19 odst. 1 druhého

ⁱ Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádného z účastníků řízení.

pododstavce SEU ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv – vykládáno v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je:

a) článek 233 zákona ze dne 11. března 2022 o obraně vlasti (ustawa z dnia 11 marca 2022 r o obronie Ojczyzny), ve znění zákona ze dne 28. července 2023, kterým se mění zákon – Občanský zákoník a některé další zákony (ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z roku 2023, č. 1615), jímž bylo zrušeno oprávnění soudce vnitrostátního vojenského soudu setrvat ve funkci soudce u daného soudu po propuštění tohoto soudce ze služebního poměru vojáka (a to i z důvodu, že byl uznán trvale neschopným výkonu služebního poměru vojáka), což zahrnuje i oprávnění tohoto soudce zasedat v rozhodovacích formacích tohoto soudu ve věcech, které mu byly přiděleny před nabytím účinnosti této právní úpravy;

b) článek 13 zákona ze dne 28. července 2023, kterým se mění zákon – Občanský zákoník a některé další zákony (ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z roku 2023, č. 1615), podle něhož ke dni vstupu v platnost právní úpravy uvedené v písm. a) soudce vnitrostátního vojenského soudu, který byl propuštěn ze služebního poměru vojáka za výše uvedených okolností, odchází do výslužby?

Je pro odpověď na tuto otázku relevantní, že ustanovení uvedené v první otázce písm. b) je a bude určeno výlučně jedinému soudci, který zasedá u předkládajícího soudu (tzv. „právo *ad hominem*“), a že současně bylo zachováno analogické právo přiznané státním zástupcům, podle kterého mohou zůstat ve funkci státního zástupce pro vojenské věci, přestože byli propuštěni ze služebního poměru vojáka?

- 2) Musí být unijní právo – včetně ustanovení uvedených v první otázce – vykládáno v tom smyslu, že odchod soudce vnitrostátního vojenského soudu do výslužby je za okolností uvedených v první otázce neúčinný – v důsledku čehož může tento soudce nadále zasedat v rozhodovací formaci předkládajícího soudu a všechny státní orgány, včetně orgánů soudu, jsou povinny umožnit mu nadále zasedat v této formaci za stejných podmínek jako dosud?
- 3) Musí být unijní právo – včetně článku 2 SEU a v něm vyjádřených hodnot právního státu, čl. 4 odst. 3 SEU a v něm vyjádřené zásady loajální spolupráce, čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, článku 267 SFEU a zásady efektivity a přednosti na jedné straně a článku 2 SEU a v něm vyjádřených hodnot demokracie, čl. 4 odst. 2 SEU a zásady dělby moci na druhé straně – vykládat v tom smyslu, že pravomoc, resp. povinnost vnitrostátního soudu pozastavit uplatňování vnitrostátních právní úpravy, která je předmětem žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, včetně ustanovení zákonné povahy, vyplývá přímo z unijního práva?

Je pro odpověď na tuto otázku relevantní, že vnitrostátní právo nestanoví možnost pozastavit uplatňování vnitrostátních právní úpravy soudem, který podal žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, a že rozhodnutí o takovém pozastavení do doby, než předkládající soud posoudí prvky výkladu unijního práva obsažené v odpovědi na tuto žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, je za okolností původního řízení nezbytné?

Uplatňované předpisy unijního práva

Článek 2, čl. 4 odst. 2 a 3 a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec Smlouvy o Evropské unii (SEU);

Článek 47 Listiny základních práv Evropské unie

Uplatňované vnitrostátní předpisy

Články 10 a 13 zákona ze dne 28. července 2023, kterým se mění zákon – Občanský zákoník a některé další zákony (ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z roku 2023, č. 1615), dále jen „novelizační zákon“;

- Článek 10: „V zákoně ze dne 11. března 2022 o obraně vlasti [ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny] (Dz.U. z roku 2022, č. 2305, a z roku 2023, č. 347 a 641) se znění článku 233 nahrazuje tímto zněním: „V případě, že je státní zástupce ve věcech vojenských, který je vojákem z povolání, propuštěn ze služebního poměru vojáka, zůstává ve funkci státního zástupce v příslušné organizační jednotce státního zastupitelství bez ohledu na počet míst státních zástupců v této jednotce.““
- Článek 13: „Soudce vojenského soudu propuštěný ze služebního poměru vojáka, který ke dni vstupu tohoto zákona v platnost zůstává ve funkci soudce, odchází k tomuto dni do výslužby. [...]“. Podle článku 14 novelizačního zákona vstupují obě ustanovení v platnost dne 15. listopadu 2023.

Článek 175 odst. 1 a článek 180 Ústavy Polské republiky (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej);

Článek 233 zákona ze dne 11. března 2022 o obraně vlasti, ve znění účinném do 14. listopadu 2023, stanovil: „V případě, že je soudce vojenského soudu nebo státní zástupce ve věcech vojenských, který je vojákem z povolání, propuštěn ze služebního poměru vojáka, zůstává ve funkci soudce nebo státního zástupce v příslušné organizační jednotce soudu nebo státního zastupitelství bez ohledu na počet míst v těchto jednotkách.“

Stručné shrnutí skutkového stavu a řízení

- 1 Skutkové okolnosti a průběh řízení v projednávané věci jsou obdobné jako ve věci C-646/23.

Stručné shrnutí odůvodnění podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 2 Odůvodnění je v podstatě do značné míry totožné s odůvodněním žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-646/23.
- 3 Pokud jde o druhou otázku, předkládající soud upřesňuje, že se týká důsledků prohlášení vnitrostátní právní úpravy, jíž se dovolává, za neslučitelnou s unijním právem. Předkládající soud má pochybnosti o dopadu budoucího rozsudku Soudního dvora na účinnost vnitrostátní právní úpravy, která stanoví odchod soudce, který zasedá u předkládajícího soudu, do výslužby ze zákona. Za účelem zjištění praktických důsledků závěru o neslučitelnosti dotčené právní úpravy s unijním právem žádá předkládající soud o odpověď na otázku, zda by v takovém případě měly orgány státu, včetně soudních orgánů, umožnit tomuto soudci pokračovat ve výkonu funkce jako doposud.
- 4 Pokud jde o třetí otázku, předkládající soud upřesňuje, že se týká účinnosti pozastavení uplatňování vnitrostátní právní úpravy v období od odpovědi Soudního dvora na žádost o rozhodnutí o předběžné otázce do rozhodnutí, které bude následovat po této odpovědi. Polské právo, včetně trestního řádu (Kodeks postępowania karnego), nestanoví mechanismus pozastavení uplatňování právní úpravy jakéhokoli stupně, což ještě více znemožňuje proevropský výklad. Předkládající soud si zároveň klade otázku, zda je možnost takového pozastavení, pokud se jedná o ustanovení zákonné povahy, slučitelná mimo jiné se zásadou dělby moci, hodnotou demokracie uvedenou v článku 2 SEU nebo konečně s čl. 4 odst. 2 SEU. Odpověď na tuto otázku je tedy objektivně nezbytná, neboť v opačném případě by v okamžiku obdržení odpovědi Soudního dvora – a před vydáním jakéhokoli rozhodnutí zohledňujícího prvky výkladu unijního práva obsažené v této odpovědi – byla účinnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce iluzorní, neboť soudce předkládajícího soudu by byl ze zákona nucen odejít do výslužby.
- 5 Důvody návrhu na projednání věci ve zrychleném řízení jsou totožné s důvody obsaženými v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-646/23.